

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti a 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Božični križi in težave g. Vukičevića

G. Vukičević se ponovno bavi z rekonstrukcijo vlade, da bi na ta način potolažil nezadovoljstvo. — Slab izgledi na uspeh. Ni izključeno, da pride namesto rekonstrukcije do krize vlade.

— Beograd, 13. dec. »Reč« beledi verzije, da se g. Vukičević znova resno pripravlja na rekonstrukcijo vlade, do katere naj bi prišlo že med božičnimi prazniki, ker vlada v sedanji sestavi nikakor ne more uspešno braniti predloženega proračuna, ki ga tudi poslanci vladne večine ne odobravajo brez pridržka. Po informacijah iz vladnih krogov naj bi odstopili poštini minister Kocić, finančni minister Marković, prosvetni minister dr. Kumanudi, minister za izenačenje zakonov Angelinović, minister za agrarno reformo Mijović in minister brez portfelja Velja Popović. Politični krogi pa sodijo, da dobimo za božične praznike namesto rekonstrukcije krizo vlade.

K rekonstrukciji sili g. Vukičevića predvsem naraščajoče nezadovoljstvo tako v radikalnem, kakor tudi v demokratskem klubu. Demokratski klub je že ob priliki razprave o poročilu ministrskega odbora, ki je perlrutiral uradništvo notranjega ministrstva, izrazil svoje nezadovoljstvo in zahteval razne važne spremembe v politično-

upravni službi, predvsem pa odstranitev raznih eksponentov. G. Vukičević je prvotno sicer pristal na to zahtevo, vendar pa svoje obljube do danes še ni izpolnil, ker mu v tem primeru grozi nezaupnica z radikalne strani. Tako je ostalo to vprašanje odprto vse do danes. Dočim mu radikalni poslanci zamerijo, češ da je preveč popustljiv napram demokratom, vztrajajo demokrati na izpolnitvi teh obveznosti.

Vukičević se hoče zato iz tega nevdžnega položaja izmotali s pomočjo rekonstrukcije vlade. Predvsem upa, da mu bo uspelo potolažiti nezadovoljstvo v obeh klubih s tem, da sprejme v vlado njihove zaupnike. Po razpoloženju, ki vlada zlasti v zadnjem času, tako v radikalnem, kakor demokratskem klubu, pa je malo verjetno, da bi se g. Vukičeviću posrečilo ta načrt. Odpor proti njegovemu režimu je v obeh vladnih strankah tako velik, da je mnogo bolj verjetno, da bo moral g. Vukičević dati vaji iz rok. Politični krogi splošno sodijo, da bo s starim letom pokopana tudi Vukičevićeva vlada.

Načrt reorganizacije kmetijskega šolstva

Komisija prosvetnega ministrstva je izdelala nov učni načrt, ki predvideva poglobitev kmetijskega pouka na osnovnih šolah in učiteljskih ter popolno reorganizacijo kmetijskega strokovnega šolstva.

— Beograd, 13. dec. Komisija za sestavo splošnega državnega prosvetnega programa je posebno skrbno obdelala vprašanje kmetijskega šolstva, glede katerega je sprejela zelo važne in dalekosežne resolucije. Kmetijsko šolstvo naj bi se temeljito reorganiziralo. Pri tem prihaja v poštev podaljšanje in razširjenje ljudskih šol na 5. in 6. razredov, zimski tečaj in kmetijske eno- in dvoletne šole. Razen tega se naj pričnejo k reorganizaciji tudi učiteljske, srednje kmetijske šole in poljedelske fakultete. V razširjenih ljudskih šolah naj se na deželi v zadnjih dveh letih poučuje kmetijski v mestih pa obrtni in trgovski predmeti. Učni program za šole na deželi naj bi sestavljala minister za kmetijstvo in ministrstvo prosvete, v mestih pa ministrstvo trgovine in ministrstvo prosvete. Vsaka šola naj bi imela tudi šolski vrt v izmeri 1 do 2 ha. Ženska deca naj bi se poučevala tudi v gospodinjstvu.

Glede zimskih tečajev je določeno, naj bi se izmenoma prirejali v vsaki vasi po dveh srezov. Pouk naj bi se vršil zvečer po dve do tri ure. Tečaj naj bi se prirejal v prostorih ljudskih šol, sodišč itd. Predavanja naj bi imeli strokovnjaki, učitelji, sreski zdravniki, veterinarji in gozdarji. Učni program teh tečajev naj bi sestavljala ministrstvo za kmetijstvo in ministrstvo prosvete. Tečaj naj bi trajal 3 do 4 mesece. Izdatke za učiteljske tečaje naj bi nosila država odnosno oblastne samouprave, primerne lokale pa naj bi preskrbele občine.

Nizje kmetijske šole naj trajajo dve leti. Specialne kmetijske šole pa naj bi se ustanovile le v krajih, kjer imajo osnovne šole po štiri razrede. Število nižjih in specialnih kmetijskih šol naj se poveča samo do one mere, da bo imela vsaka oblast po eno teh šol.

Zanimivo je, da resolucija ne odobrava prenosa vseh sedaj obstoječih nižjih in specialnih kmetijskih šol na samouprave, kakor je to določeno v uredbi o prenosu poslov na oblastne samouprave. V srednje kmetijske šole naj bi se sprejemali učenci s štiri letnim gimnazijskim razredi brez sprejemnega izpita ali pa po dovršeni nižji kmetijski šoli s sprejemnim izpitom. Predvideni so štiri letniki; v prvih treh bi se gojili teoretični, v zadnjem pa praktični pouk.

Sedaj imamo tri srednje kmetijske šole v Valjevu, Križevcih in v Mariboru. Namen teh šol je, da dajejo kmetijske uradnike 2. kategorije, kmetijske učitelje, sreske ekonomke in potovalne učitelje. Komisija je bila mnenja, naj bi se te kmetijske šole razširile na pet letnikov. Istotako je bila mnenja, naj bi se njihovo število ne povečalo.

Glede poljedelskih fakultet ugotavlja resolucija, da bi njihovo sedanje število (ena v Zagrebu in ena v Beogradu) ne bilo preveliko in da zadostuje za naše potrebe, treba pa bi jih bilo primerno reorganizirati. Absolventi kmetijskih fakultet naj bi se usposobili za profesorje na kmetijskih srednjih šolah po položajih profesorjskega izpita in po najmanj dvehletni praksi. Glede učiteljskih ugotavlja resolucija, da bi se moralo v njih poučevati čim več kmetijskih predmetov in nuditi čim več strokovnega kmetijskega pouka, da bi lahko pozneje učitelji na deželi uspešno vršili svojo nalogo med podeželskim prebivalstvom.

Naknadno iztirjevanje davkov v Vojvodini

— Beograd, 13. decembra. Danes dopoldne je prispela semkaj 84 članov broječa deputacija gospodarskih krogov iz Vojvodine. Posetila je vse poljske klube, popoldne pa bo sprejeta od namestnika finančnega ministra dr. Spahe. Deputacija se je pritožila zaradi odloka finančnega ministra, ki zahteva naknadno plačilo dohodnine vse od 1918. leta pa do danes. Znano je namreč, da je Vojvodina radi slabe davčne administracije zelo nerodno plačevala davke. Ti davčni zaostanki znašajo nad eno milijardo. Deputacija zatrjuje, da bi bilo gospodarstvo Vojvodine popolnoma uničeno, če bi finančni minister vztrajal pri tem odloku.

MARŠAL PILSUDSKI O REŠITVI SPORA

— Zeneva, 12. dec. Maršal Pilsudski je izjavil dopisniku lista »La Matine«, da je Francija mnogo pripomogla k končni rešitvi dolgotrajnega konflikta med Poljsko in Litvijo in da gre tozadevno francoskemu znanemu ministru Briand u vse priznanje. Pilsudski je zelo hvalljivo delovanje Društva narodov in poudaril, da je bilo v Zenevi izvršeno dobro delo.

KRALJEVA KRSTNA SLAVA

— Beograd, 13. decembra. Danes se je vršila na dvoru proslava kraljeve krstne slave. Cerkevni obred z rezanjem kolača se je vršil v dvorni kapeli ob navzočnosti kralja, kraljice, prestolonaslednika in dvornih dostojanstvenikov. Po cerkvenih obredih je čestitala kralju vlada z g. Vukičevićem na čelu.

SESTANEK PRIBIČEVIĆ- RADIĆ

— Beograd, 13. decembra. Danes dopoldne je prispel v Beograd g. Stepan Radić in se takoj s kolodvoru podal v samostojno demokratski klub, kjer se je sestal z g. Pribičevićem in ostal pri njem v daljšem razgovoru.

VELIKA RUDNIŠKA NE- SREČA

— Moskva, 12. decembra. V nekem rudniku je bilo zasutih 73 rudarjev. Do sedaj so privedli na svetlo 20 trupel.

VRNITEV ZAPLENJENEGA NEMŠKEGA PREMOŽENJA

— Washington, 12. decembra. V washingtonskem senatu je bil predložen zakon o vrnitvi nemške imovine.

Fašizem še vedno ogroža mir v Evropi

Zanimivi komentarji francoskega tiska o francosko - italijanski prijateljski pogodbi. — Italija bi rada imela glavno besedo na Balkanu in na Jadranskem morju.

— Paris, 13. decembra. Francosko časopisje se še vedno intenzivno bavi s politično situacijo v Evropi, zlasti z italijansko-francoskimi odnosi. Časopisi poudarjajo splošno, da je nastopilo po sklenitvi jugoslovensko-francoske obrambne pogodbe znatno olajšanje v napetosti mednarodnega položaja in da je ta pogodba v veliki meri pripomogla k iztreženju fašistovskih imperijalističnih krogov. Tudi Anglija se ni mogla odtegniti vplivu novo nastalega položaja in se resno trudi, da zbliža Italijo in Francijo, ki sta postali v Evropi voditeljici važnih političnih skupin.

Pariški »Temps« piše, da se je politični položaj v Evropi razjasnil in da se nahaja Francija v boljši poziciji kot kdaj poprej. Francoska država lahko sedaj v miru rešuje svoje notranje probleme in lahko brez posttranknih namenov sklepa prijateljske pogodbe, ki odgovarjajo francoskemu duhu in čustvu. List izraža upanje, da se bo Italija premislila in nastopila pot politike miru in prijateljstva s Francijo in njenimi zavezniki, s katero naj bi sklenila prijateljsko in arbitražno pogodbo.

Mnogo bolj skeptično pa presoja položaj dnevnika »Information«, ki objavlja zanimive informacije iz diplomatskih krogov in naglašja, da bi bila v sedanjem trenutku pogajanja med Rimom in Parizom vnaprej obojena na neuspeh, ker stavi italijanska vlada za Francijo povsem nesprejemljive po-

goje. Po informacijah omenjenega lista stavi Italija za ureditev odnosov med Italijo in Francijo sledeče pogoje:

1. Francija mora priznati, da je Italija glavna velesila, ki je zainteresirana na Balkanu in na Jadranskem morju ali z drugimi besedami, Francija mora priznati Italiji v teh področjih odločilno besedo.

2. Francija bi morala v gornjem smislu spreminiti svojo politiko in zlasti prenehati s protifašistično gonjo.

3. Francija ne bi smela več podpirati Jugoslavije zlasti v politiki, ki je naperjena proti interesom Italije na Balkanu in na Jadranskem morju.

4. Ureditev vprašanja Italijanov v Tunis.

Sele, ko bo Francija izpolnila vse te pogoje, bi bila Italija pripravljena na pogajanja v svrhu ureditve obstoječih spornih vprašanj. Dokler pa se to ne zgodi, po zahtevu informatorja lista, ni misliti na pričetek pogajanj.

Tukajšnji politični krogi te pogoje odločno odklanjajo naglašajoč, da je Francija vedno pripravljena sodelovati na utrditvi evropskega miru, da pa si bo znala varovati svojo popolno politično neodvisnost in samostojnost. Pristanek na italijanske zahteve bi pomenil odpoved vseh pogodb, ki jih je sklenila Francija v zadnjih letih v duhu ločarske politike in evropskega miru. Na to pa seveda v Franciji nihče ne misli.

Zadnje dejanje pretresljive rodbinske tragedije

Samomor moža pogrešane Ane Lustik. — Zastrupil se je z li-
zalom. — Ginljivo poslovilno pismo.

Vevče, 13. decembra.

Ni še pojasnjena pretresljiva rodbinska tragedija mlade matere iz Zgornjega Kašlja Anice Lustikove in njenega štetnega sinčka Peterčka, ni še znana njuna usoda, že se je danes jutraj odigralo zadnje dejanje v tragediji te nesrečne rodbine. Iz Vevča nam namreč poročajo, da je danes ponoch izvršil samomor mož pogrešane Ane Lustik.

Ko je danes jutraj okoli 8. ure stopil brat Ane Lustikove, France Grad, na pod domače šupe v Zgornjem Kašlju št. 25, je našel tam mrtvega Petra Lustika. Truplo je bilo že mrzlo, po vsem podu je smrdele po lizolu. Kraj Lustika je ležala večja steklenica, iz katere je dišalo po lizolu, a na drugi strani je ležalo pismo, na katerem sta bili nalepljeni sliki Anice in Petra Lustika ml., ki sta bili očitno izrezani iz »Jutrac«.

France Grad je takoj nato obvestil orožniško postajo v Vevču, na kar je odšel na kraj tragedije orožniški komandir Sušnik. Uvidel je takoj, da je Lustik izvršil samomor in da ni nobene pomoči več. Na njegov ukaz je bilo nato prepeljano truplo v mrtvašnico.

Iz pisma, ki ga je zapustil Peter Lustik, je razvidna vsa tragedija mladega, nesrečnega moža. Na kuverti sta bili kot že omenjeno, prilepljeni obe sliki žene in sinčka, spodaj pa je bila pripomba:

— Prosim vas, položite pismo in sliko z menoj vred v grob. — Kamor je šla moja žena Anica in kamor je šel moj sin Peter, tja pojdem tudi jaz. Zaspalo je vse, zaspal bom tudi jaz. Prosim vas, da me pokopljete skupno z mojo ženo in s sinčkom. Saj je imela doto, ki naj se porabi za pogreb in katere ji poprej niste hoteli izročiti. Še enkrat pravim: kjer sta moja Anica in moj Peterček, tja spadam tudi jaz. Obvestite tudi moje sorodnike, ki naj vam pomagajo.

Odmevi izgredev v Rumuniji

Intervencija ameriškega in angleškega poslanika

— Bukarešta, 13. decembra. Ker so bili pri zadnjih nemirih v Velikem Vraždinu oškodovani tudi angleški in ameriški državljani, je sledila v Bukarešti diplomatska intervencija ameriškega in angleškega poslanika. Poslanika sta zagrozila rumunski vladi z represalijami, ako ne kaznuje krivcev zadnjih nemirov v Velikem Vraždinu. Na podlagi te intervencije je izdala rumunska vlada komunikate, v katerem našteva odredbe, ki naj preprečijo nove progone židovskega in madžarskega prebivalstva. Incitatorji izgredev v Transilvaniji bodo najstrožje kaznovani. Proti državnim funkcionarjem, ki so sodelovali pri nemirih ali pa jih niso hoteli pre-

prečiti, bo uvedena disciplinarna preiskava. Številni dijaki v Bukarešti so poslali podtalnik za notranje zadeve Tatarsenju ultimatum, v katerem groze z generalno stavko, ako ne izpusti takoj 200 dijakov, ki so zaprti v vojašnicah v Bukarešti.

— Bukarešta, 13. decembra. Danes dopoldne je prišla v Jassy pred vojni sodiščem razprava proti dijakom, ki so obtoženi radi znanih protizidovskih izgredev v Velikem Vraždinu. Kot prvi se je zagovarjal visokolec Bordeaux, ki je bil obtožen, da je dejansko napadel tri volake. Pri razpravi pa so napadeni volaki izpovedali, da dejanje ni bilo naperjeno proti njim, marveč da je obtoženec metal kamenje na neko hišo, od koder pa je padalo nazaj na cesto in zadelo ter ranilo volake. Na podlagi te izpovedi je bil obtoženec oproščen. Razprava se popoldne nadaljuje.

Klerikalna infamija

Današnji »Slovenec« podtika v poročilu o seji finančnega odbora dr. Zerjavu izjavo, da se »po njegovem mišljenju mora najti način, da se ukine ena ali druga fakulteta v Ljubljani in Zagrebu«. Da je »Slovenec« poročilo navedenih fakultet, je očitno. Zakaj, dr. Zerjav, ki je v svojem večeršnjem govoru v finančnem odboru napovedal najostrejši boj proti čl. 44 fin. zakona, kaj takega ni mogel izjaviti in tudi izjaviti ni. Dr. Zerjav je v svojem govoru označil kot največjo drznost, da skuša vlada dobiti pooblastilo za redukcijo univerz in je povdarjal, da se bo morda našla večina za okrajšanje ljubljanske univerze, toda vlada bo potem imela priliko spoznati, da bo to vprašanje ponovno postavljeno na dnevni red in sicer v še bolj koščljivi obliki. »Slovenec« bi rad utajil vtis dr. Zerjavovih izjav, zato mu podtika besede, ki jih nikdar niso izgovorili, da bi lahko potem vzporedno gono proti dr. Zerjavu, kakor svoječasno, ko je falsificiral njegovo pismo in mu podtaknil, da je slovenski jezik označil kot dialekt. Dr. Kulovcu se je očitala tedaj laž, pa ni tožil, čeprav je duhovnik. Dr. Kulovec je tudi sedaj še podpisal na »Slovenec«, pa zato ni čudno, ako se nesramna falsificiranja v klerikalnem glasilu ponavljajo.

Srednjeevropska konferenca za tujski promet

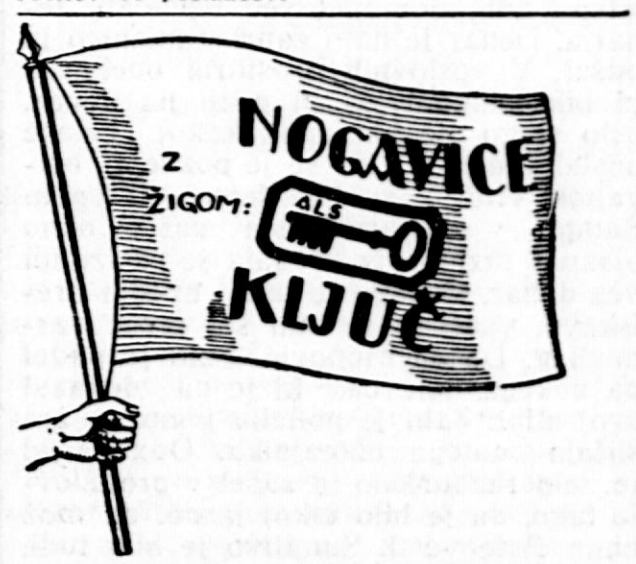
— Praga, 13. decembra. Danes je bila tukaj odprta konferenca srednjeevropskih držav za povzdigo tujskega prometa. Konferenca se udeležujejo delegati tujsko-prometnih ustanov in državnih organov iz Avstrije, Jugoslavije, Češkoslovaške in Madžarske. Na današnji dopoldanski seji je bil dosežen sporazum glede izdaje skupne propagandne brošure, ki se bo natisnila v veliki nakladi in razposlala zlasti po Severni Ameriki. Konferenca se je nato podrobno bavila z načinom medsebojnega pospeševanja tujskega prometa in sprejela razne važne resolucije. V smislu tega dogovora se bodo vse štiri države v pospeševanju tujskega prometa medsebojno kar najbolj podpirale in postopale povsem enako zlasti pri dovoljevanju raznih ugodnosti za tujzemske posetnike.

BOŽIČNO DARILO V NEMCIJI

— Berlin, 13. decembra. Na predlog ministrskega sveta bo razdeljen invalidim in drugim siromašnim slojem za božično 25 milijonov mark.

PREGANJANJE GRŠKIH KOMUNISTOV

— Atena, 13. decembra. Tukajšnje oblasti so prišle z velikopotezno akcijo proti grškim komunistom. Več oseb je bilo aretiranih. Državno pravdnštvo zahteva od grškega parlamenta izročitev 10 poslancev.

so najboljše, najtrajnejše in zato najcenejše.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.545—13.575 (13.56), Curih 1094.05—1097.05 (1095.55), Dunaj 7.995—8.025 (8.01), London 276.7—277.5 (277.1), Newyork 56.62—56.82 (56.72), Praga 167.97—168.77 (168.37), Trst 307—309 (308).

Effekti: Celjska 164 den., Ljubljanska kredita 132 den., Kreditni zavod 160 den., Vevče 133 den., Kranjska industrijska 360 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 110 den.

Les: Tendencna mirna, zaključeni so bili trije vagoni in sicer 2 vagona hrastovih frizov po naročilu kupca, franco vagon nakladalna postaja po 1000.— in 1 vagon bukovih remeljnov 50/50, 60/60, od 0.80 m do 2.50 m dolž., franco vagon meja po 770. Povpraševanje je za hrastove prage, 1.70—1.80 za dobavo februar, marc, feb. Sušak, dalje za smrekove hlode, od 25 cm premera naprej, franco vagon nakl. post. po 180 denar in za hrastove podnice 43 mm do 2.65, 53 mm — 2.85, franco vag. nakl. post. po 1000 denar.

Deželni pridelki: Tendencna čvrsta, zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.76—277.50, Newyork 56.60—56.80, Pariz 223—225, Milan 307—309, Curih 10.945—10.975, Berlin 1354.5—1357.5, Dunaj 799.5—802.5, Praga 167.97—168.77.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: London 25.285, Newyork 517.60, Pariz 20.3875, Milan 28.07, Berlin 123.63, Dunaj 73.00, Beograd 913, Praga 15.3475.

—lj Kopališče Tabor odprto za javnost vsako sredo in soboto od 8—19. ure, ob nedeljah od 8—12. Vhod nasproti vojašnice.

